

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ
матеріалів кабінету передового
педагогічного досвіду
Сумської області

2020 - 2021 навчальний рік
узагальнюючо-статистичні дані

Суми – 2021

- 1 -

Рекомендовано до друку та практичного використання рішенням вченої ради комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти від 28.10.2021 р., протокол № 9

Рецензенти:

- В. С. Заярна, методист Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, кандидат педагогічних наук;
- І. Г. Яловець, методист вищої категорії навчального відділу комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Редактор:

- І. В. Удовиченко, проректор з науково-педагогічної та методичної роботи комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, доцент.

Укладач:

- О. В. Курган, методист з експериментально-дослідної діяльності та передового педагогічного досвіду комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Анотований каталог матеріалів кабінету передового педагогічного досвіду Сумської області (2020-2021 н.р., узагальнюючо-статистичні дані) / уклад. О. В. Курган; за ред. І. В. Удовиченко. Суми : НВВ СОІППО, 2021. 25 с.

У каталозі подано анотації на матеріали, що поповнили кабінет передового педагогічного досвіду комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти у 2020-2021 навчальному році – конкурсні матеріали переможців другого (обласного) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021»; статистичний аналіз матеріалів з досвіду роботи педагогів міст (районів), вивчених на районних (міських), обласному рівнях та схвалених радами методичних кабінетів управлінь (відділів) освіти (освіти, науки, молоді, спорту, культури, сім'ї, туризму) міських рад, міськвиконкомів, райдержадміністрацій, вченою радою КЗ Сумський ОІППО, які занесені до анотованого каталогу та поповнили обласну картотеку передового педагогічного досвіду за 2002-2021 роки.

Матеріали, що розміщені в анотованому каталозі, призначено для педагогічних і керівних кадрів закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.

ЗМІСТ

I. Матеріали переможців другого (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021»	4
Номінація «Керівник закладу освіти».....	4
Номінація «Українська мова та література».....	5
Номінація «Математика».....	7
Номінація «Трудове навчання».....	9
II. Статистичні дані й аналіз узагальнених та схвалених у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти матеріалів передового педагогічного досвіду.....	11
2.1. Переможці II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року».....	11
2.2. Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на обласному рівні, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки).....	16
2.3. Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на районних (міських) рівнях, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки).....	19

I. МАТЕРІАЛИ ПЕРЕМОЖЦІВ ДРУГОГО (ОБЛАСНОГО) ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2021»

НОМІНАЦІЯ «КЕРІВНИК ЗАКЛАДУ ОСВІТИ»

Цюпка В.О., Воронівська гімназія Білопільської міської ради
Сумської області

Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого освітнього простору; створення комфортних і безпечних умов навчання та праці; запобігання проявам насильства та дискримінації (протокол засідання вченої ради Сумського ОІППО № 3 від 31.03.2021)

Провідна ідея представленого матеріалу з конкурсу «Учитель року – 2021», полягає в тому, що створення безпечного освітнього простору сприяє здоровому способу життя, творчому розвитку учнів, мотивації їх до навчання.

Директор ділиться досвідом створення безпечного освітнього простору в гімназії – комфортного, безперешкодного, універсального, екологічного, інклюзивного. З цією метою затверджено Кодекс безпечного освітнього середовища (ряд документів, які регулюють діяльність гімназії щодо запобігання порушень прав дитини на безпеку). Кодекс містить: опис конкретних дій для захисту учнів від різного роду загроз; рекомендації щодо забезпечення всіх учасників освітнього процесу комфортними та безпечними умовами життєдіяльності.

Керівник закладу освіти, очолюваний нею колектив, будують свою діяльність на громадсько-орієнтованих засадах, створивши модель «Громадсько-активна школа». Таким чином не просто надаються освітні послуги учням – до вирішення освітніх і соціальних проблем, які існують у гімназії, залучається громада села.

Директор ділиться досвідом співпраці з органами місцевого самоврядування, що успішно реалізується в рамках проєкту «Гімназія як осередок розвитку громади: спільна взаємодія – спільна відповідальність», де на початковому етапі організації партнерства визначено загальні цілі, планування освітньої траєкторії розвитку закладу освіти, форми співпраці з місцевою громадою. І як результат – заклад забезпечено навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, необхідним для реалізації освітньої програми у відповідності до вимог Санітарного регламенту, охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки; створено умови для харчування учнів; безпечного використання мережі Інтернет.

У матеріалах досвіду роботи продемонстровано, як заклад освіти, на чолі

з керівником, планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу серед учасників освітнього процесу. Для цього, за ініціативи директора, управлінським рішенням затверджено План заходів та Положення про порядок реагування на випадки булінгу; спільний план дій шкільної служби примирення «Рівність. Гідність. Повага.», батьківської служби розв'язання конфліктів «Мудрість»; організовано навчання педагогів за онлайн-курсом «Маркери булінгу»; розроблено Правила поведінки учнів у закладі освіти.

Особливу увагу у представлених матеріалах приділено створенню в гімназії освітнього простору інклюзивного, мотивувального до активного та здорового способу життя: організації умов доступності для дітей з особливими потребами; функціонуванню гуртка з фізичної культури «Оздоровча фізична культура»; функціонуванню ігрового та спортивного майданчиків; оформленню тематичних мотиваційних стендів.

У конкурсних матеріалах визначено перспективи розвитку освітнього середовища Воронівської гімназії: удосконалення моделі громадсько-орієнтованої освіти; оволодіння сучасними технологіями роботи з громадськістю; запровадження в освітній процес здоров'язберігаючих технологій, створення безпечних умов навчання та виховання учнів; формування нової академічної культури, яка базуватиметься на довірі, чесності, прозорості; створення єдиного інформаційного простору з подальшою інтеграцією в систему відкритої освіти; поліпшення доступності закладу освіти тощо.

НОМІНАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

Плужник Ю.В., комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 ім. В. Стрельченка м. Суми Сумської області

Використання онлайн-сервісів на уроках української мови та літератури як засіб формування ключових компетентностей учнів(протокол засідання вченої ради Сумського ОШПОН № 3 від 31.03.2021)

Представлені матеріали з конкурсу «Учитель року – 2021» учителя української мови та літератури присвячено питанню використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема цифрових, онлайн-сервісів на уроках як засобу формування ключових компетентностей учнів.

У конкурсних матеріалах учитель ділиться досвідом раціонального поєднання традиційних методик та онлайн-сервісів (Kahoot, GoogleForms, Mentimeter тощо) для забезпечення індивідуалізації та диференціації навчання; можливості засвоєння та застосування інформації учнями в

більш зручному вигляді; сприяння формуванню ключових компетентностей і реалізації наскрізних змістових ліній.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, розвитку самостійності, формуванню у них навичок пошуку, обробки інформації, досвіду публічного представлення результатів своєї діяльності, учителем застосовуються активно-діяльнісні форми роботи (вебквести, групова робота, спільна робота над документами в мережі Інтернет) за допомогою використання онлайн-сервісів Classtime, Padlet, GoogleDocs, Quizletlive тощо.

У матеріалах досвіду роботи відображено застосування вчителем сервісів Google, WordArt, Canva, Powtoon, Lucidchart, що дозволяє учням виконувати випереджальні, дослідницькі, творчі завдання; розв'язувати проблемні ситуації на основі аналізу обставин та відповідної інформації, перетворюючи їх з однієї форми в іншу, виокремлюючи головну та другорядну; використовувати набуті знання в різних сферах життя (формування математичної компетентності).

Застосування вчителем на уроках сервісу Classtime сприяє формуванню соціальної та громадянської компетентності, адже школярі, працюючи в малих групах, навчаються вмінню взаємодіяти в команді, співпрацювати з іншими задля отримання бажаного результату. Використання учнями онлайн-сервісу Canva для оформлення результатів робіт, сприяє формуванню у них інформаційно-цифрової компетентності через набуття навичок переведення інформації в інший формат, створення інфографіки.

Для формування компетентності в природничих науках і технологіях учителем запропоновано прийом «Орієнтири передбачення», який дозволяє актуалізувати знання та досвід учнів, віднаходити інформацію про довкілля, використовуючи різні види читання.

У представленому конкурсному матеріалі з досвіду роботи вчителя продемонстровано онлайн-сервіс «Мова – ДНК нації», мобільний застосунок «Р.І.Д.», що сприяють формуванню загальнокультурної грамотності, навчають учнів використовувати українську мову для духовного та культурного самовиявлення.

Сучасна освіта неможлива без засобів масової комунікації, адже медіаосвіта допомагає учням грамотно та безпечно комунікувати; орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі. Учитель ділиться досвідом підвищення рівня медіаграмотності учнів на уроках української літератури під час гри «Журналісти та дослідники», коли відбувається зміна сприйняття різних медіатекстів – з пасивного поглинання до критичного аналізу одержуваної інформації та надання коректної відповіді; розпізнання маніпулятивних впливів; уміння співпрацювати.

Особливу увагу приділено практичному досвіду використання онлайн-сервісів Poveimg, «Генератор мемів», мобільного застосунку Zipgrade при підготовці здобувачів освіти до складання ЗНО.

Отже, представлені конкурсні матеріали з досвіду роботи вчителя доводять, що використання онлайн-сервісів на уроках української мови та

літератури забезпечує оптимізацію процесу навчання, створює сприятливе освітнє середовище для всебічного розкриття та реалізації потенціалу кожного учня; допомагає формувати у них навички самоосвітньої, дослідно-пошукової діяльності, ключові компетентності.

НОМІНАЦІЯ «МАТЕМАТИКА»

Кулик В.А., Роменська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 ім. П.І. Калнишевського Роменської міської ради, Сумської області

Використання програми динамічної математики GeoGebra як засобу комп'ютерної візуалізації у процесі навчання учнів математиці (протокол засідання вченої ради Сумського ОІШПО № 3 від 31.03.2021)

Представлений конкурсний матеріал з досвіду роботи вчителя математики присвячено питанню використання програми динамічної математики GeoGebra як засобу комп'ютерної візуалізації у процесі навчання учнів. Запропонована система роботи сприяє продуктивному засвоєнню школярами нового матеріалу, формуванню в них ключових, зокрема математичної компетентності через візуалізацію навчальної інформації, комп'ютерне моделювання досліджуваних об'єктів, організацію «математичного експерименту» для аналізу та дослідження математичних закономірностей і властивостей об'єкту.

У процесі навчання математики програма GeoGebra використовується вчителем як засіб для візуалізації досліджуваних математичних об'єктів, виразів; ілюстрації методів побудови; середовища для моделювання та емпіричного дослідження властивостей об'єктів, що вивчаються; інструментально-вимірювальний комплекс, що надає учням набір спеціалізованих інструментів для створення та перетворення об'єкта, а також вимірювання його заданих параметрів.

Реалізація педагогічної ідеї здійснюється вчителем на основі діяльнісного та евристичного підходу за рахунок упровадження елементів експерименту та дослідження у процес навчання математики.

Представлено досвід використання інструментів GeoGebra для створення інтерактивних комп'ютерних моделей на різних етапах уроку: як динамічні наочні посібники (актуалізація опорних знань і вмінь, засвоєння нових знань і способів дій); з метою організації евристичного навчання (закріплення нових знань і способів дій); для автоматизації обчислень (закріплення нових знань і

способів дій); як вправи на готових кресленнях (актуалізацій опорних знань і вмій; засвоєння нових знань і способів дій).

У представлених матеріалах продемонстровано використання програми динамічної математики GeoGebra на різних паралелях класів: алгебра – 5-9 кл.; геометрія – 10-11 кл. Так, у 5 класі під час вивчення багатокутників, рівних фігур, учителем пропонується творче завдання «Танграм». У 6 класі, використовуючи GeoGebra, учнями розв'язуються задачі на побудову перпендикулярних і паралельних прямих, знаходяться координати точки, відпрацьовуються навички обчислення довжини кола та площі круга. У процесі навчання алгебри (7-9 класи) учителем застосовується програма для побудови графіків функцій і рівнянь, заданих аналітично; дослідження їх властивостей; графічного розв'язування рівнянь, нерівностей і їх систем; перетворень графіків функцій тощо. На уроках геометрії, за допомогою інструментарію GeoGebra відбувається розв'язування задач на: побудову геометричних фігур на площині; обчислення площ, знаходження градусної міри кута, довжини відрізка; перетворення фігур на площині тощо. Застосування 3D-графіки у системі GeoGebra на уроках геометрії в 10-11 класах сприяє створенню та перетворенню моделей базових просторових об'єктів, обчисленню об'ємів та площ поверхонь багатогранників і тіл обертання, вимірювання відстаней та кутів.

Учитель ділиться досвідом використання програми GeoGebra для розв'язування задач на екстремум і аналіз числових значень досліджуваної функції, що зменшує вагу аналітичних розрахунків, дозволяє змодельовати потрібну конструкцію, урахувати залежності між її параметрами, візуалізувати окремі позиції можливих результатів.

У представленому конкурсному матеріалі продемонстровано, як систематичне використання програми динамічної математики GeoGebra дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу; посилити експериментальну складову навчання; реалізувати практичну спрямованість. За допомогою зазначеної програми у процесі навчання елементам теорії ймовірностей та математичної статистики для візуалізації закономірностей, їх характеристик, – учителем застосовуються методи дослідження: емпіричні (спостереження, описання, порівняння, експеримент); загально-логічні (аналіз, синтез, абстрагування, моделювання, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія тощо).

Представлені матеріали з досвіду роботи вчителя доводять, що використання програми динамічної математики GeoGebra дозволяє: оптимізувати освітній процес, за рахунок більш раціонального використання часу на різних етапах уроку; здійснювати диференційований підхід у навчанні; проводити індивідуальну роботу за допомогою мобільних пристроїв; сприяти розвитку пізнавальної активності учнів; реалізувати міжпредметну інтеграцію.

НОМІНАЦІЯ «ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ»

Дідусенко Н.В., Білопільський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад № 3 Білопільської міської ради, Сумської області

Застосування інтерактивних вправ і завдань, інформаційно-комунікаційних технологій на уроках трудового навчання як засіб активізації творчого потенціалу учнів (протокол засідання вченої ради Сумського ОШПО № 3 від 31.03.2021)

У представлених конкурсних матеріалах учителя трудового навчання відображено значення застосування інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій на уроках як ефективного засобу активізації творчого потенціалу, мислення учнів; розвитку у них навичок навчально-дослідної, проектної діяльності.

Запропоновані у матеріалах досвіду засоби навчання дозволяють створювати на уроках, у позанавчальній роботі сучасний пізнавально-розвиваючий простір, що базується на активній участі самих учнів у процесі набуття знань, умінь, життєвих навичок.

Завдяки застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій (комп'ютерних програм та редакторів, пошукових мереживних систем, хмарних сервісів, мультимедійних засобів), використанню можливостей комп'ютерної техніки, індивідуальних телефонів із доступом до Інтернету, учитель забезпечує доступність сприймання та обробки інформації учнями; спонукає їх вирішувати ситуаційні задачі, створювати спільні проекти; виконувати творчі завдання (на читання, складання зображення, креслення; на розробку, вдосконалення конструкції; на розробку раціональної технології виготовлення виробів; на поліпшення технологічного процесу; оздоблювання виробів тощо). В освітній роботі з школярами застосовуються онлайн-сервіси: Learning Apps – для створення інтерактивних вправ («Вікторина», «Знайди слова», «Знайди пару», «Пазли» тощо); Wordart, Wordle – для створення хмаринок слів; YouTube – для перегляду роликів за темою уроку; Master-test.net, QR code – для створення тестів, кодів.

У представленому досвіді роботи вчителя продемонстровано, як застосування комп'ютерного тестування, із використанням освітніх інтернет-платформ, додатку Google Forms, допомагає учням самостійно перевіряти рівень своїх знань та звернути увагу на недостатньо засвоєний матеріал.

У конкурсних матеріалах відображено значення впровадження на уроках трудового навчання інтерактивних технологій (кооперативного; колективно-групового; ситуативного навчання; опрацювання дискусійних питань) із

використанням електронних ресурсів, як ефективного засобу підвищення творчої активності, рівня самовираження учнів. Учитель ділиться досвідом застосування на уроках: мультимедійних технологій (зокрема презентацій Power Point Google, створених відповідно до завдань кожного етапу проєктування); відеомайстер-класів; інтерактивних вправ та завдань («Велике коло», «Акваріум», «Займи позицію», «Вертушка», «Дебати», «Мікрофон», «Брейн-ринг», «Аукціон», «Реклама», «Конференція», «Джиг-соу», рольові імітаційні ігри, робота в парах та групах з подальшою презентацією та захистом проєктів).

Ігрові, проєктні технології (створення хмарки слів, розгадування за темою проєкту кросвордів, складання картинок-пазлів, ігри «Реклама», «Знайди помилку», «Модел'єр», «Знайди за описом» тощо), які пропонує вчитель під час виконання творчих завдань, проєктування, дозволяють зробити цікавою, творчою та захоплюючою роботу учнів на уроках трудового навчання.

У представленому досвіді роботи вчителя трудового навчання продемонстровано, як упровадження в освітній процес інтерактивних вправ і завдань, інформаційно-комунікаційних технологій на уроках дозволяють розвиватись учням як творчим особистостям.

II. СТАТИСТИЧНІ ДАНІ Й АНАЛІЗ УЗАГАЛЬНЕНИХ І СХВАЛЕНИХ У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ МАТЕРІАЛІВ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

У період з 2002 до 2021 року було видано 19 щорічних анованих каталогів, у яких подано анотації на матеріали, що поповнили обласний кабінет передового педагогічного досвіду комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Зокрема, матеріали переможців II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

2.1. Переможці II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року»

Відповідно до рішень вченої ради КЗ СОШПО до обласної картотеки об'єктів педагогічного досвіду було внесено матеріали досвіду роботи педагогічних працівників Сумської області, які стали переможцями II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року»:

2002 рік

- Номінація «Українська мова та література» – Вальтер Любов Іванівна (м. Охтирка);
- Номінація «Хімія» – Гиря Олексій Олексійович (м. Суми);
- Номінація «Правознавство» – Охріменко Микола Леонідович (Сумський район);
- Номінація «Початкові класи» – Журенко Оксана Василівна (м. Ромни);
- Номінація «Інформатика» – Мороз Юлія Михайлівна (м. Шостка).

2003 рік

- Номінація «Географія» – Удовиченко Ірина Віталіївна (м. Суми);
- Номінація «Українська мова та література» – Сухенко Вікторія Григорівна (м. Ромни);
- Номінація «Іноземна (англійська) мова» – Якушев Ігор Юрійович (м. Конотоп);
- Номінація «Трудове навчання» – Медвідь Ольга Юріївна (Кролевецький район);
- Номінація «Образотворче мистецтво» – Пайманов Юрій Семенович (м. Суми).

2004 рік

- Номінація «Заступник директора школи» – Суровицька Ольга Дмитрівна (м. Суми);
Номінація «Початкові класи» – Увенкова Світлана Іванівна (м. Ромни);
Номінація «Математика» – Волобуєва Людмила Миколаївна (Краснопільський район);
Номінація «Біологія» – Литовка Володимир Вікторович (м. Ромни);
Номінація «Зарубіжна література» – Чухно Зінаїда Іванівна (м. Шостка).

2005 рік

- Номінація «Українська мова та література» – Головатюк Світлана Миколаївна (м. Шостка);
Номінація «Історія» – Гордієнко Галина Миколаївна (м. Ромни);
Номінація «Фізика» – Петренко Ірина Олександрівна (м. Суми);
Номінація «Фізична культура» – Вовк Любов Сергіївна (Липоводолинський район);
Номінація «Музика» – Стеценко Олена Анатоліївна (м. Суми).

2006 рік

- Номінація «Хімія» – Гурняк Ірина Анатоліївна (Лебединський район);
Номінація «Географія» – Рак Ніна Андріївна (м. Ромни);
Номінація «Іноземна (німецька) мова» – Торгачова Олена Вікторівна (м. Суми);
Номінація «Інформатика» – Слуцька Ірина Анатоліївна (м. Шостка);
Номінація «Початкові класи» – Сирота Оксана Валеріївна (Сумський район).

2007 рік

- Номінація «Правознавство» – Назаренко Тетяна Володимирівна (Путивльський район);
Номінація «Українська мова та література» – Мисько Олена Михайлівна (Глухівський район);
Номінація «Математика» – Азаренкова Альона Іванівна (м. Суми);
Номінація «Образотворче мистецтво» – Латіфова Неллі Григорівна (м. Суми);
Номінація «Трудове навчання» – Красовський Олександр Анатолійович (м. Глухів).

2008 рік

- Номінація «Історія» – Тодосійчук Вікторія Миколаївна (м. Суми);
Номінація «Біологія» – Кучменко Наталія Євгеніївна (м. Суми);
Номінація «Фізична культура» – Михно Людмила Сергіївна (м. Шостка);

Номінація «Початкові класи» – Мисюра Любов Андріївна (м. Ромни);
Номінація «Зарубіжна література» – Лобода Ольга Павлівна (Роменський район).

2009 рік

Номінація «Українська мова та література» – Тімченко Світлана Олександрівна (м. Суми);
Номінація «Фізика» – Охременко Наталія Олексіївна (Ямпільський район);
Номінація «Музика» – Москвітінна Оксана Василівна (м. Суми);
Номінація «Інформатика» – Шульженко Інеса Анатоліївна (м. Охтирка);
Номінація «Іноземна (англійська) мова» – Мироняк Оксана Василівна (м. Охтирка).

2010 рік

Номінація «Правознавство» – Кракова Євгенія Анатоліївна (Тростянецький район);
Номінація «Математика» – Чуйко Сергій Васильович (Путивльський район);
Номінація «Географія» – Марченко Ірина Борисівна (м. Охтирка);
Номінація «Хімія» – Строка Людмила Олексіївна (Роменський район);
Номінація «Трудове навчання» – Коренева Ірина Василівна (м. Суми).

2011 рік

Номінація «Світова література» – Сергейко Наталія Олександрівна (м. Шостка);
Номінація «Історія» – Пилипенко Олена Владиславівна (м. Суми);
Номінація «Іноземна (німецька) мова» – Сінявська Ольга Леонідівна (м. Шостка);
Номінація «Образотворче мистецтво» – Сірик Оксана Іванівна (Липоводолинський район);
Номінація «Початкові класи» – Ахтимірова Мальвіна Михайлівна (м. Конотоп).

2012 рік

Номінація «Українська мова та література» – Баєва Алла Василівна (м. Суми);
Номінація «Біологія» – Судніцина Людмила Миколаївна (м. Лебедин);
Номінація «Іноземна (англійська) мова» – Клишко Тетяна Володимирівна (м. Ромни);
Номінації «Фізична культура» – Михно Людмила Сергіївна (м. Шостка);
Номінація «Етика» – Резникова Світлана Юріївна (м. Суми).

2013 рік

Номінація «Інформатика» – Шевченко Світлана Вікторівна (м. Ромни);

Номінація «Фізика» – Демченко Ольга Петрівна (Липоводолинський район);
Номінація «Іноземна (французька) мова» – Єрмоленко Юрій Васильович (м. Суми);
Номінація «Музичне мистецтво» – Могильна Наталія Миколаївна (м. Суми);
Номінація «Російська мова» – Пархоменко Людмила Володимирівна (м. Суми).

2014 рік

Номінація «Директор школи» – Мороз Юлія Михайлівна (м. Шостка);
Номінація «Географія» – Костенецька Ірина Володимирівна (м. Суми);
Номінація «Трудове навчання» – Гринченко Федор Іванович (Білопільський район);
Номінація «Світова література» – Манян Людмила Вікторівна (Путивльський район);
Номінація «Початкові класи» – Юрченко Оксана Михайлівна (м. Конотоп).

2015 рік

Номінація «Українська мова та література» – Сенченко Тетяна Павлівна (Кролевецький район);
Номінація «Правознавство» – Васишина Галина Володимирівна (м. Суми);
Номінація «Хімія» – Крутова-Онкієнко Ольга Олександрівна (м. Шостка);
Номінація «Образотворче мистецтво» – Щербань Ліна Григорівна (м. Суми).

2016 рік

Номінація «Англійська мова» – Грищук Лілія Миколаївна (м. Охтирка);
Номінація «Історія» – Василенко Вячеслав Миколайович (м. Шостка);
Номінація «Захист Вітчизни» – Шоптенко Сергій Миколайович (м. Суми);
Номінація «Математика» – Чередниченко Валентина Михайлівна (Охтирський район).

2017 рік

Номінація «Біологія» – Якименко Інна Миколаївна (м. Охтирка);
Номінація «Музичне мистецтво» – Новікова Валентина Миколаївна (м. Суми);
Номінація «Початкові класи» – Карпенко Олена Олексіївна (м. Шостка);
Номінація «Інформатика» – Яценко Станіслав Григорович (Кролевецький район).

2018 рік

Номінація «Українська мова та література» – Кайнара Світлана Іванівна (м. Ромни);
Номінація «Фізична культура» – Панченко Олена Миколаївна (м. Конотоп);
Номінація «Фізика» – Андрєєва Світлана Юрїївна (м. Шостка);

Номінація «Німецька мова» – Лазоренко Інна Іванівна (м. Ромни).

2019 рік

Номінація «Географія» – Чуніка Ольга Василівна (м. Охтирка);

Номінація «Основи здоров'я» – Руденко Людмила Іванівна (Роменський район);

Номінація «Захист Вітчизни» – Калініченко Юрій Володимирович (м. Суми);

Номінація «Учитель інклюзивного класу» – Онищенко Ольга Володимирівна (м. Суми);

Номінація «Французька мова» – Литовка Тетяна Олегівна (м. Суми).

2020 рік

Номінація «Історія» – Олійник Оксана Василівна (м. Охтирка);

Номінація «Зарубіжна література» – Бескорса Ольга Андріївна(м. Суми);

Номінація «Хімія» – Мар'єнкова Світлана Євгеніївна(Тростянецький район);

Номінація «Образотворче мистецтво» – Остапенко Павло Вікторович (м. Суми);

Номінація «Початкова освіта» – Волницька Валентина Володимирівна (м. Суми).

2021 рік

Номінація «Керівник закладу освіти» – Цюпка Вікторія Олегівна (м. Білопілля);

Номінація «Українська мова та література» – Плужник Юлія Вікторівна (м. Суми);

Номінація «Математика» – Кулик Вікторія Андріївна(м. Ромни);

Номінація «Трудове навчання» – Дідусенко Надія Вікторівна (м. Білопілля).

2.2. Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду педагогів області, вивчених на обласному рівні, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

За рішенням експертної комісії матеріали з досвіду роботи вчителів закладів освіти, які вивчені методистами обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та розкривають актуальні питання організації освітнього процесу в сучасних закладах освіти, тенденції використання інноваційних освітніх технологій у методичній роботі, педагогічній практиці, відповідно до рішення вченої ради комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, занесені до обласної картотеки та анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду Сумської області (табл. 1).

Таблиця 1 – Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на обласному рівні, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки) та ПБ відповідального за узагальнення матеріалів

№ з/п	Напрямок, навчальний предмет	Кількість	ПБ відповідального за узагальнення матеріалів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Управління закладом освіти	13	Перлик В.В. (1) Телевна Г.П., Юрченко Л.І. (1) Юрченко Л.І. (1) Якубенко А.І. (10)
2.	Дошкільнє виховання	2	Міщенко Л.Б. (2)
3.	Початкова освіта	2	Декунова З.В. (1) Ганжа Н.П. (1)
4.	Українська мова та література	2	Шерстюк Л.М. (2)
5.	Математика	4	Іщенко Т.Д. (2) Светлова Т.В. (2)
6.	Фізика, астрономія	3	Волобуєв І.В., Карпуша В.М. (1) Карпуша В.М. (2)
7.	Хімія	1	Метейко А.В. (1)
8.	Історія, правознавство	3	Каленик О.В., Третьякова О.В. (1) Третьякова О.В. (2)
9.	Географія, економіка	3	Наумко В.В. (1) Попов В.Д. (2)

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4
9.	Інформатика	2	Іваненко Н.Е. (2)
11.	Біологія, екологія	4	Успенська В.М. (3) Голубенко Т.С. (1)
12.	Іноземні (англійська, німецька, французька, російська) мови	1	Клюніна Н.В., Скірта В.С. (1)
13.	Світова література	2	Захарченко І.О. (2)
14.	«Захист України»	1	Кидик В.М., Телевна Г.П. (1)
15.	Трудове навчання	1	Крот Г.В. (1)
16.	Образотворче мистецтво	1	Сєрих Л.В. (1)
17.	Виховна робота	4	Телевна Г.П. (1) Телевна Г.П., Якубенко А.І. (1) Юрченко Л.І. (1) Якубенко А.І. (1)
18.	Позашкільна освіта	11	Бубнова І.С. (1) Горон А.В., Телевна Г.П. (1), Коздровська В.М., Телевна Г.П. (1) Телевна Г.П. (8)
Усього		60	

Співвідношення кількості вивчених на обласному рівні та занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки) (табл. 2, рис. 1)

Таблиця 2 – Відсоткове співвідношення кількості вивчених на обласному рівні та занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

Напрямок, навчальний предмет	%
1	2
Управління закладом освіти	21,67
Позашкільна освіта	18,33
Математика	6,67
Біологія, екологія	6,67
Виховна робота	6,67
Фізика, астрономія	5
Географія, економіка	5

<i>1</i>	<i>2</i>
Історія, правознавство	5
Дошкільне виховання	3,33
Початкова освіта	3,33
Українська мова та література	3,33
Інформатика	3,33
Світова література	3,33
Хімія	1,67
Іноземні мови	1,67
«Захист України»	1,67
Трудове навчання	1,67
Образотворче мистецтво	1,67
Разом	100

Рисунок 1 – Порівняльне співвідношення кількості занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на обласному рівні, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

2.3. Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на районних (міських) рівнях, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

Матеріали з досвіду роботи вчителів закладів освіти, які відрізняються актуальністю, новизною, використанням ефективних форм і методів організації освітнього процесу та дають стабільні позитивні результати в його удосконаленні; схвалені радами методичних кабінетів управлінь (відділів) освіти (освіти, науки, молоді, спорту, культури, сім'ї, туризму) міських рад, міськвиконкомів, райдержадміністрацій до впровадження та поширення у педагогічну практику; оформлені згідно з методичними рекомендаціями комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, поповнили обласну картотеку передового педагогічного досвіду та занесені до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду Сумської області (табл. 3).

Таблиця 3 – Кількість занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на районних (міських) рівнях, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів, адміністративно-територіальних одиниць (2002-2021 роки)

№ з/п	Напрямок, навчальний предмет	Кількість	Адміністративно-територіальні одиниці (станом на 2020 р.)
1	2	3	4
1.	Управління закладом освіти	10	Білопільський р-н (1) Конотопський р-н (1) Кролевецький р-н (1) Лебединський р-н (1) м. Лебедин (1) м. Суми (3) м. Шостка (1) Тростянецький р-н (1)
2.	Методична робота з педагогічними кадрами	1	м. Суми (1)
3.	Початкова освіта	22	Білопільський р-н (1) м. Глухів (3) м. Конотоп (4) м. Лебедин (3) м. Суми (5) м. Шостка (4) Тростянецький р-н (2)

Продовження таблиці 3

1	2	3	4
4.	Дошкільне виховання	16	м. Глухів (1) м. Конотоп (2) м. Лебедин (3) м. Суми (2) м. Шостка (7) Недригайлівський р-н (1)
5.	Українська мова та література	14	Великописарівський р-н (1) Лебединський р-н (1) м. Глухів (3) м. Конотоп (3) м. Суми (3) м. Шостка (2) Тростянецький р-н (1)
6.	Математика	7	Білопільський р-н (1) Глухівський р-н (1) Лебединський р-н (1) м. Конотоп (1) м. Суми (2) м. Шостка (1)
7.	Фізика, астрономія	4	м. Глухів (1) м. Суми (1) м. Шостка (1) Тростянецький р-н (1)
8.	Хімія	2	Конотопський р-н (1) м. Шостка (1)
9.	Географія, економіка	4	м. Глухів (1) м. Ромни (1) м. Суми (2)
10.	Інформатика	2	Шостка (2)
11.	Біологія, екологія	15	Білопільський р-н (1) Великописарівський р-н (1) Глухівський р-н (1) Конотопський р-н (1) Лебединський р-н (1) Липоводолинський р-н (1) м. Глухів (1) м. Конотоп (1) м. Лебедин (1) м. Ромни (1) м. Суми (3) м. Шостка (2)

Продовження таблиці 3

1	2	3	4
12.	Історія, правознавство	6	Конотопський р-н (1) м. Конотоп (1) м. Лебедин (1) Роменський р-н (1) Тростянецький р-н (2)
13.	Іноземні (англійська, німецька, французька, російська) мови	12	Білопільський р-н (1) Глухівський р-н (1) Краснопільський р-н (1) Лебединський р-н (1) м. Лебедин (1) м. Суми (5) м. Шостка (1) Ямпільський р-н (1)
14.	Захист Вітчизни	1	Ямпільський р-н (1)
15.	Світова література	6	м. Глухів (1) м. Конотоп (1) м. Суми (3) м. Шостка (1)
16.	Трудове навчання	3	м. Глухів (1) м. Конотоп (1) м. Лебедин (1)
17.	Образотворче мистецтво	4	Білопільський р-н (1) Великописарівський р-н (1) м. Глухів (1) м. Лебедин (1)
18.	Музичне мистецтво	4	Конотопський р-н (1) м. Конотоп (1) м. Суми (2)
19.	Фізична культура	4	м. Суми (1) м. Шостка (2) Тростянецький р-н (1)
20.	Виховна робота	8	Краснопільський р-н (1) м. Суми (4) м. Шостка (1) Путівльський р-н (1) Тростянецький р-н (1)
21.	Позашкільна освіта	11	Краснопільський р-н (1) м. Лебедин (2) м. Конотоп (1) м. Суми (6) м. Шостка (1)

1	2	3	4
22.	Практична психологія	4	м. Суми (1) м. Шостка (3)
23.	Бібліотечна справа	1	Тростянецький р-н (1)
Усього		161	

Співвідношення кількості вивчених на районних (міських) рівнях матеріалів передового педагогічного досвіду та занесених до анотованого каталогу, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки) (табл. 4, рис. 2)

Таблиця 4 – Відсоткове співвідношення кількості занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на районних (міських) рівнях, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

Напрямок, навчальний предмет	%
1	2
Початкова освіта	13,66
Дошкільнє виховання	9,94
Біологія, екологія	9,32
Українська мова та література	8,7
Іноземні мови	7,45
Позашкільна освіта	6,83
Управління закладом освіти	6,21
Виховна робота	4,97
Математика	4,35
Світова література	3,73
Історія, правознавство	3,73
Географія, економіка	2,49
Фізика, астрономія	2,49
Образотворче мистецтво	2,49
Музичне мистецтво	2,49
Фізична культура	2,49
Практична психологія	2,49
Трудове навчання	1,86
Хімія	1,24

<i>1</i>	<i>2</i>
Інформатика	1,24
Захист Вітчизни	0,62
Методична робота	0,62
Бібліотечна справа	0,62
Разом	100

Рисунок 2 – Порівняльне співвідношення кількості занесених до анотованого каталогу матеріалів передового педагогічного досвіду, вивчених на районних (міських) рівнях, у розрізі освітніх напрямів, навчальних предметів (2002-2021 роки)

Успіхи навчання та виховання учнів значною мірою залежать від умілої організації та спрямування роботи педагогів на інтенсивне впровадження в практику нових прогресивних педагогічних ідей, технологій навчання та виховання, використання вчителями, педагогічними колективами здобутків педагогічного досвіду та досягнень психолого-педагогічної науки.

З огляду на зазначені в каталозі узагальнюючо-статистичні дані, протягом 2002-2021 років методистами комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, методичними кабінетами управлінь (відділів) освіти (освіти, науки, молоді, спорту, культури, сім'ї, туризму) міських рад, міськвиконкомів, райдержадміністрацій; проводилась систематична робота з вивчення, узагальнення, упровадження та поширення передового педагогічного досвіду. Загалом, обласну картотеку передового педагогічного досвіду поповнили 223 матеріали досвіду роботи педагогічних працівників закладів освіти Сумської області.

Анотації на матеріали, що поповнили кабінет передового педагогічного досвіду комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти: конкурсні матеріали переможців II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року»; матеріали з досвіду роботи педагогів міст (районів), вивчених на районних (міських), обласному рівнях та схвалених радами методичних кабінетів управлінь (відділів) освіти (освіти, науки, молоді, спорту, культури, сім'ї, туризму) міських рад, міськвиконкомів, райдержадміністрацій, вченою радою комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, призначено для педагогічних і керівних кадрів закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. Описаний у виданнях досвід розкриває особливості розвитку освіти, нові, перспективні, актуальні питання організації сучасного освітнього процесу в закладах загальної освіти області, тенденції використання інноваційних освітніх технологій у методичній роботі, педагогічній практиці.

За редакцією: Удовиченко І.В.
Укладач: Курган О.В.

АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ
матеріалів кабінету передового
педагогічного досвіду
Сумської області
(2021 – 2022 навчальний рік, узагальнюючо-статистичні дані)

Комп'ютерний набір: Курган О.В.
Коректор: Сердюк О.П.

Підписано до друку 03.11.2021.
Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Тираж прим. 14
Ум. друк. арк. – 1,04.

НВВ СОШПО, вул. Римського-Корсакова, 5, м. Суми, 40007
тел./факс: (0542) 33-40-67